

מסורת הש"ס

(א) בעל ד... (ב) לקמן י"ע... (ג) כפי: על מני האמות... (ד) כפי: סיכוי: (ה) כפי: טעם: ספק.

מוסף רש"י

בית שנפתח. נגו, ונגו... שלם תלמי הן וסין... ולא תפשיט, ונפתח כנג... חלמטו, וסיכך ונמלא... כשר על פי הפתח ונמלא... סכך הכר מושלג מן... הדפנות כולל נד, ויער... ד. א. א. יש מן הכותל... לסיכך ארבע אמות... פסולה. הן פחות מחלף... כשרה שפתי בית עשין... לה דפנות והתקרה פסולה... התמסקת בנינים ורואין... אמה כלפי הן מן הדופן... ועסק הדופן עד חלף ואין... כלל סכך פסול אלא דופן... ותמיר לסקך כשר (ש"ס)... וכן חצר שהיא מוקפת... אבסדרא. ונגו אבסדרא... תמסקין בין מחלות הנתיב... לאיר שסיכך עליו, אם... יש ברוח הגג ד' אמות... פסולה. דמן לא מתיי לה... מחלות הנתיב (ש"ס).

סוכה פרק ראשון סוכה

מתני' הרחיק הסיכוך מן הדפנות. ולא נגובה קלמך אלא במשכה: פסולה. דלויך פוסל בשלשה אפילו מן הגז. ומכאן אני אומר ומפרש הן דלמרינן שבסכך פסול מן הגז דלמרינן דופן עקומה להכשיר עד ארבע אמות היינו דלמרינן לסקך כאלו מן הדופן ונעקס ונכסף למעלה ובאירא ליכא למימר

הכי ואינו מפרש רואין את הדופן כאלו הוא עקום והולך תחת הסכך פסול ומיני עסקן כשר ומוליא את הפסול מן הסוכה דלס כן גס גבי אורח נמי ניתא הי: כיום שנפתח וסיכך כו'. נגו נפתח בחלמטו רחוק מן הדפנות לכל ד' וסיכך על הפתח בחלמטו ונמלא תקרת הבית שהיא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי מתסקת בין דפנות לסקך כשר: אם יש מן הסיכוך. הכשר ולכותל ד' אמות פסול דבארבע אמות לא נאמר למשה מסיני דופן עקומה אכל נפתח כשרה הלכה למשה מסיני רואין תקרת הבית כאלו היא הדופן שנעקס למעלה ואין כאן סכך פסול לפסול הסוכה ולא יישן תחתה זה: וכן חצר המוקפת אבסדרה. כל חצר שנה"ס לפני הנתיב והנתיב פתוחין לה חצר זו מוקפת בחים ממוכה ופתוחין לה קבי מנ' רוחותיה ולפני הנתיב עשו אבסדרות כפי לשלשה רוחותיה והאבסדרה פתוחה היא ואין לה דופן לזד תחל ויש עליה תקרה וזה סיכך על גבי כל אירעה של כל חצר שנמלצה היקף אבסדרות ואין דופן לטובה זו אלא מחילות הנתיב המפסיקות בין בחים לאבסדרה ונמלא תקרת האבסדרה מתסקת קבי בין סכך לדפנות אם יש ברוח אבסדרה ד' אמות פסולה פחות מארבע אמות כשרה דלמרינן דופן עקומה. דוגמא לדבר קלוישטרי"א בלשון אשכנז של אמה אומות"ה הם הגלחים שיש לה איר שיש בה עשבים והיקף אבסדרה קבי לו: שקייסוס. סיכוי"ה קבי לה סמוך לדפנות בדבר המקבל טומאה ונמלצה נתן הסכך כשר: אם יש. תחת הסכך פסול ד' אמות פסולה אף הסכך כשר לפי שאין לה מחילות פחות מחלף כשרה דלמרינ'

דופן עקומה: גב' כל הני למי לי. לאשמעינן דופן עקומה בתלת בני דמתמיתין לימיה דהא ולשמעינן לכולהו: משום דבני מחילות לבנים עבדין. להיות דופן לבית זה והרי הבית נעשה סוכה הלכך שדינן מחילות כתר סוכה ע"י עיקוס: אכל חצר המוקפת אבסדרה מחילות לאו לאבסדרה נעשו. אלא לבית הלכך ליכא למימר תקרת אבסדרה עקימת דפנות הללו היא ולא שדיניה לדפנות הכא לזד כוכה: סכך כשר הוא. כלומר ממין סכך כשר הוא ופסולו משום תעשה ולא מן העשוי אכל דבר שאין מסככין בו שהוא מין פסול אימא לא ליכשריה על ידי עיקוס: דיסכי וקאמרי. משמיה דרב: אור פוסל. כל הסוכה בשלשה: וסכך פסול פוסל. את כל הסוכה גד': בר מינה דהיא. כלומר הראיה אינה עיקר: דרב ושמואל אמרי סריייה משום דופן עקומה נגטו כה. להכשיר דלמרינן דופן הוא ולא סכך ואין כאן פסול וכי אמרינן בארבעה כגון בחלמט רחוק מן הכותל ד' אמות דאנו יכול לנטול על ידי עקימת דופן חלילה: ומה אילו איכא סכך פסול פחות מארבעה. ואיר כשרה מנא אמרינו ביה: כשרה. לדיכא שיעור סכך פסול: מלייה. להיהא שיעורא כשפודין דאסור לסקך כהן משום מקבלי טומאה והיהא כה ארבעה טפחים מסכך פסול: מאי אמרינו ביה: פסולה. דליכא חלילה ארבעה ומתמיהה כשרה איר שהוא חמור היתה כשרה ועכשו שנהפך להיות קל נפלה: לא יהא אור. חמור שפוסל בג' פוסלה לסוכה זו כסכך פסול שהוא קל שאינו נפסל אלא בארבעה: אמרו לי אי הכי לדידך נמי. דלמרת שיעור סכך פסול ד' אמות דלית לך דטעמא דמתמיתין לסקך פסול אלא זהו שיעורא לנטול אפילו בחלמט זה וזו שבתך ומה אילו כו' ואיר פחות מג' נצדו: בשלמא לדידי דאמרי ארבע אמות. דקמי מתמיתין פסולה הא פחות כשרה: משום

יז.

ומשאו דכומיה פריך פ"ק דעירובין (דף יז:) דלמך רב יהודה מנדי הוא רחב כ"ו אמה מרחיק שמי אמות ועושה פס ג' אמות ופריך ואמאי יעשה פס אמה ומחלה ורחיק שמי אמות ויעשה פס אמה ומחלה וליכא לשנוי הכא דמשני התם דלמי אירא דהאי גיטא והאי גיטא ומנטל ליה דהכא כל הפחות מג' כלכוד דמי והיה ליה כסמוס דלפילו עשה כל דפנות הסוכה קנה קנה בפחות מג' כשרה כדמנא לעיל (דף יז.) דופן סוכה כדופן שנת ובלגד שלא יהא בין קנה לחצירו ג' טפחים ואין שייך לחלק כלל בין סוכה של ג' דפנות לסוכה של ארבעה ועוד קשיא טפי דשני פסין שיש בכל אחד חצי טפח ומשאו קני דמוקי מד בפחות מג' סמוך לדופן ואידך מוקי בפחות מג' סמוך לראשון ו"ל משום דלמרינן כסוף פ"ק דעירובין (דף טז:)

דכל מחילה שאינה של שמי ועוד אינה מחילה ואם היו שני פסין שאין בכל אחד ארבעה הויה לה כמחילה של שמי: אור"ח פוסל. כל הסוכה בשלשה בין בחלמט בין מן הגז סכך פסול כל הסוכה בארבעה בחלמט כגון שהוא רחוק מן הכותל ארבע אמות דאנו יכול לנטול משום עקימת דופן ונמלא חוץ בין כשר לכשר דוקא כשמחיל מדופן החלמטו ומהלך על פני כל הסוכה עד הפתח דהשאר חוץ האיר או הפסול בין כשר לכשר וליכא ג' דפנות לא לזה ולא לזה אלא אם מחיל מן הדופן שגזל ומהלך עד הדופן שנגדו או נשאר מן הכשר לזד הדופן החלמטו כשיעור הכשר סוכה כשרה דהא אית לה ג' דפנות ושל זד הפתח פסולה והיכא דלמרינן או הפסול אין מהלכין על פני כל הסוכה כגון דליכא בחלמט סוכה ג' על ג' איר או ארבעה על ארבעה סכך פסול אם ממנו ועד הדופן החלמטו כדי הכשר סוכה הכל כשר בין מה שצנדין בין מה שלגד הפתח ואפילו מה שיוצא לחוץ לגמרי דהואיל והכל מחובר לשיעור הכשר סוכה הרי זה כפסל היוצא מן הסוכה דיתר בלא דפנות דלמרינן [לקמן] (דף יז.) דלמרינן כסוכה ואפשר אפי'

אין כדי הכשר סוכה ממנו עד דופן החלמטו מלטרפין זה עם זה לכדי הכשר סוכה ואין האיר והפסול חוצצין מאחור שהכשר מתחבר יחד דרך הגלדים: א"ל' איכא סכך פסול פחות מארבע אמות ואיר פחות מג' מאי כשרה. ואין צאיר שיעור לפסול ואין כסכך פסול שיעור לפסול אין מלטרפין זה עם זה לפסול כיון דלא שוו שיעוריהו להדי דלמרינן ומיהו היכא דליכא שני טפחים סכך פסול ושנים של סכך פסול ואיר מפסיק ביניהם פחות מג' איכא לפסוקי אם שני הפסולין מלטרפין לארבעה לפסול את הסוכה דשאר כיון דאיר מפסיק ביניהם לא מלטרפי או שמה כיון דאין צאיר ג' מלטרפין ומיהו היכא דליכא בפסולים ד' ואיר פחות מג' מפסיק ביניהם אין האיר משלימו לארבעה כמה שחשבו כסמוס מחמת לצוד דלא אמרינן לצוד להחמיר:

הנגד ונמלא חוץ כסוכה בין כשר לכשר וארבעה היו מקום חשבו להיות פסול פחות מארבעה. ואיר צנדין פחות משלשה מאי אמרינו ביה: כשרה. לדיכא שיעור סכך פסול: מלייה. להיהא שיעורא כשפודין דאסור לסקך כהן משום מקבלי טומאה והיהא כה ארבעה טפחים מסכך פסול: מאי אמרינו ביה: פסולה. דליכא חלילה ארבעה ומתמיהה כשרה איר שהוא חמור היתה כשרה ועכשו שנהפך להיות קל נפלה: לא יהא אור. חמור שפוסל בג' פוסלה לסוכה זו כסכך פסול שהוא קל שאינו נפסל אלא בארבעה: אמרו לי אי הכי לדידך נמי. דלמרת שיעור סכך פסול ד' אמות דלית לך דטעמא דמתמיתין לסקך פסול אלא זהו שיעורא לנטול אפילו בחלמט זה וזו שבתך ומה אילו כו' ואיר פחות מג' נצדו: בשלמא לדידי דאמרי ארבע אמות. דקמי מתמיתין פסולה הא פחות כשרה: משום

עין משפט
נר מצוה
ק ד מ"י פ"ה מהל'
סוכה הלכה כ'
טו"ע"ה א"ח תלול
ספיק ב'
ק ב מ"י שם הלכה ד'
קמ עשין ממ טו"ע"ה
א"ח שם ספיק ב':
ק ג מ"י שם הלכה כ'
טו"ע"ה שם ספיק ב':
ק ד מ"י שם טו"ע"ה שם
ספיק ב':

לעני רש"י

רבינו הגנאל

והא דר' אמר, אסיקנא
שיעור סכך סוכה קטנה
ד' טפחים. הא דאמר רבנן
דבי רב האור בכוונה פוסל
[בג' טפחים]. והכך פסול
פוסל בד' טפחים. ואקשי
רבה עליה ומה אילו איכא
סכך פסול פחות מר'
טפחים ואיר משלימו לר'
כשרה. ולא יהא האיר
החמור דפוסל בג' טפחים
כסכך פסול הקל פסול
[דאין] פוסל עד שיהיה
כד' טפחים. (ואמר)
[לה] [ואמר] ליה לדידך
נמי דאמרת אור פוסל בג'
טפחים. כדתנן הרחיק את
הסיכוך ג' טפחים פסול,
סכך פסול בד' אמות,
דתנן בית שנפתח וסיכך
על גבי אם יש בין סיכוך
לכותל ד' אמות פסול,
ואילו איכא סכך פסול
פחות מר' אמות, ואיר
פחות משלשה משלימו
לד' אמות כשרה, ולא יהא
האיר [החמור] דפוסל
בשלשה טפחים. כסכך
פסול דפוסל בד' אמות.
ומשני רבה לדידך